

**PREDMET: IZVJEŠĆE SA OBILASKA TRAVNIČKE OPĆINE
POD NADZOROM ARMIJE**

Tijekom noći su dostavljena dva izvješća od kojih je prvo koje se odnosi na samo izvršenje zadaće dostavljeno Predsjedniku Predsjedničkog vijeća, MO n/r min. Vlado Šoljić i N GS HVO.

Drugo u kome je sigurnosno obavještajna prosudba dostavljeno je samo N GS HVO. Radi delikatnosti zadaće dostavljamo vam oba u cijelosti.

1. Temeljem zapovjedi klasa: 8/95-01/01 Ur.br:1000-01/01-95/41 od 09.04.1995 godine ekipa ZS VF BiH u vremenu od 09.04.1995 do 18.04.1995 godine je obišla područje u z/o 3 i 7 Korpusa Armije (sela Mehurić, Orašac, Han Bila, Maljine sa zaseocima Bikuši i Postinje, Orahovo i Bistričak) u svrhu provjere utemeljenosti i informacije da se na tim lokalitetima nalazi zatočena skupina Hrvata iz travničke i bugojanske općine, koji rade na poslovima izgradnje vodovoda i islamskih vjerskih objekata. Ekipa ZS VF BiH je bila u sastavu:

1. Pripadnici HVO-a u ZS VF BiH
 - pukovnik Ivan Slaviček, vođa dijela ekipe pripadnika HVO
 - gospodin Nino Bilić, član ekipe
2. Pripadnici Armije u ZS VF BiH
 - gospodin Sabrija Zimić, vođa dijela ekipe pripadnika A
 - pukovnik Adnan Solaković, član ekipe

Na izvršenje zadaće ekipa ZS VF BiH je krenula temeljem zapovjedi: pripadnici HVO, general Živka Budimira, a pripadnici Armije, armijskog generala Rasima Delića. Ekipi su se priključili u ZP Vitez, časnik za vezu sa 7 K. A. bojnik Pero Jurišić i u 7 K. A. časnika za vezu sa ZP Vitez gospodina Sulejmana Leku.

Mi smo u realiziranju zadaće uljučili i gospodina Tomu Raića iz Općinskog vijeća Travnik koji prikuplj i vodi brigu o nestalima sa područja ovo općine i gospodina Berislava Pušića predsjednika komisije za razmjenu na razini HR HB.

Ekipi je prema zapovjedi generala Delića trebao biti omogućen ulazak i provjera informacija u selima Mehurići, Orašac i Han Bila.

2. Problemi u izvršenju zadaće

2.1 Iako je armijska strana u ZS VF imala zapovjed generala Delića za izvršenje zadaće gdje je bilo regulirano i nesmetano kretanje pri dolasku na punkt u Hrasnici oko 12.00 sati (ispod planine Igman) zaustavljeni smo i priopćeno nam je da nemožemo nastaviti kretanje do 17.00 sati jer je zatvoreno kretanje za sva vozila poradi proslave 1.K.A. (međutim armijska vozila su se kretala nesmetano). Dozvolu za prelazak smo dobili oko 13.30 sati i to tek nakon našeg povratka i odlaska u zapovjedništvo 104.br. u Sokolović Koloniji.

2.2 Zabrana ulaska u selo Orašac, gdje ja kamp mudžahedina (tu oni žive sa svojim ženama), u ponedjeljak 10.04.1995. da bi na kraju bili pušteni u selu u petak 14.04.1995. i to ne ekipa već puk. Ivan Slavniček od strane HVO i puk Adnan Solaković, od

strane Armije. Obzirom da puk. Ivan Slaviček nije prihvatio uvjet vođe mudžahedina da se sa odore skine oznaka HVO, prema zapovjedi general bojnika Živka Budimira nađeno je kompromisno rješenje pa je ušao u selo u civilnoj odori, a predstavnik Armije, puk. Adnan Solaković, u vojnoj odori. Zapovjdnništva 3 i 7 Korpusa su time dobili na vremenu, te su uklonili tragove koji bi nas odveli prema živim Hrvatima (sigurno ih ima). Međutim nisu mogli ukloniti tragove i tijela pobijenih Hrvata koji su zakopani u s. Maljine, zaseok Bikuše, mjesto zvano Vranjača, s. Gornja Bukovica i Orašac. Mi smo to vrijeme iskoristili za prikupljanje što više informacija koje bi nam pomogle da uspješno realiziramo zadaću. Temeljem tih informacija, tražili smo odobrenje da, pored navedena tri sela uđemo još i u selo Orahovo, Maljine sa zaseocima Bikuši i Postinje, G. Bukovica, Bistričak i Podbrežje (objekti Vatrostalne). Odobren nam je ulazak u s. Orahovo, Maljine sa zaseocima i Bistričak, dok u Podbrežje (gdje se nalazi vojarna mudža hidina) i s. Gornja Bukovica, ulazak nam nije odobren.

2.3 Osim u s. Mehurići i Han Bila gdje smo ušli prvi dan, u ponedjeljak i gdje smo obavili razgovor sa predstavnicima CZ, te došli do određenih dragocjenih saznanja, u ostalim selima nam je onemogućen takav kontakt i razgovor, jer je armijska strana shvatila da ćemo doći do potrebitih informacija te je predstavnik CZ otišao u Travnik za vrijeme našeg dolaska ili pak nešto slično. Posebno je bila smješna scena u s. Maljine. Naime mi smo namjerno dali pogrešno ime čovjeka koga tražimo da s njim razgovaramo. Kazano nam je da je on umro prije sedam dana. Onda smo dali prava imena ljudi, ali smo rekli da po mogućnosti budu živi, jer i onaj prvi čovjek kojeg smo tražili da razgovaramo nije umro već nam je rečeno da je to bila njihova zabuna.

2.4 Poslije obilaska Han Bile i Mehurića, informirani smo od vođe ekipe armijske strane u ZS VF BiH da im je usmeno zapovjedbno od generala Muslimovića, da se u tijekom utorka, 11.04.1995., vrate u Sarajevo i da se dalje izvršenje zadaće prekida. O tome smo odmah obavijestili general bojnika Živka Budimira, koji je preko kabineta gen. Delića osigurao nastavak izvršenja zadaće, počev od 12.04. pa na dalje.

3. Saznanja do kojih smo došli prilikom obilaska

3.1 U ponedjeljak, 10.04.1995 godine u razgovoru sa gosp. Vehbijom Čelamom, članom Stožera CZ MZ Mehurić i predsjednikom CZ Gosp. Nijazom Čelenkom smo saznali da su svi uhićeni Hrvati iz okolnih sela Maljine, Postinje i Pušelje, dovedeni u OŠ u Mehuriću. Postoji spisak svih uhićenih i pobijenih Hrvata u toj MZ, ali su nam rekli da nam ga ne mogu dati, niti dozvoliti uvid u njega. Dogovoreno je da taj spisak osiguraju časnici za vezu ZP Vitez i 7 K. Na pitanje o sudbini pojedinaca, čija imena ima gosp. Tomo Raić, saznali smo da ju u toj OŠ bio zatočen Ljupko, Bariše, Pušelja, teško ranjen u lijevu stranu grudi, koji je kasnije navodno prebačen na liječenje u Zenicu.

3.2 U zaseoku Bikuše (mjesto zvano Vranjača) vidjeli smo veću humku za koju cijenimo da je masovna grobnica, veličine 6x2 m, kao i zatrpanu rupu promjera 2,5 m na kojoj je položeno cvijeće od strane rodbine u nedjelju, 09.04.1995 godine.

3.3 U selu Orašac, pored vjerskog objekta mudžahidina na udaljenosti od 20 m bili su vidljivi tragovi groba, a na još dva do tri mjesta zamijećeni su iskopi zemlje, što može navesti na zaključak da je i natim mjestima netko pokopan.

3.4 Obzirom da se sve to dogodilo u z/o 306 brigade sada 706 "lahke" brigade, sve informacije o nestalim i ubijenim Hrvatima sa tog područja može dati bivši i sadašnji zapovjednik te brigade Esed Sipić i tadašnji zapovjednik bataljona te brigade, a sada načelnik stožera brigade, Čamdžić kao i Ferid Tarakčija, nekadašnji zapovjednik postrojbe u selu Maljine, a sada uposlen u Općini Travnik.

3.5 O sudbini nestalih Bugojanaca nismo uspjeli ništa doznati, a naša je pretpostavka da će se prilikom razmjene tijela poginulih naići i na trag i to ne samo na mjestima gdje smo otkrili grobove već i u selu Gornja Bukovica u zapaljenoj štali gdje nam pristup nije dozvoljen. Eventualno bi moglo biti živih Hrvata Bugojanaca u objektima "Vatrostalne", selo Podbrežje, gdje nam, također nije bio dozvoljen pristup. Postoji mogućnost da se preživjeli Bugojanci koriste za manualne poslove, kako u predjelu Orašca tako i na Vlašiću za potrebe te mudžahidinske postrojbe.

3.6 U razgovoru sa zapovjednikom postrojbe "Ell mudžahidin" Abu Ajamom, došli smo do spoznaje da je zapovjed za naš ulazak u s.Orašac izdao osobno Alija Izetbegović, što navodi na zaključak da on zapovjeda tim postrojbama neposredno preko zapovjednika 3 i 7 K.A.

4. Prijedlozi mjera

4.1 Žurno na razini N GS HVO i zapovjednika GŠ A osigurati zapovjed za razmjenu svih tijela poginulih na tom području. Zadaću bi realizirala Komisija za razmjenu na razini HR HB, preko Zapovjedništva ZP Vitez i 3 i 7 K. A.

4.2 Izvršiti pritisak na Zapovjednika GŠ A i Dopredsjednika Federacije gosp. Ganića da se žurno izvrši izmještanje mudžahidina iz hrvatskih sela i kuća (poglavito iz hrvatskog sela Orašac) iz kuća u Gučoj Gori, zaseok Bikuše.

4.3 Pošto je za vrijeme Cvjetne nedjelje, 09. travnja 1995 god. nije dozvoljen obilazak groblja koja su devastirana, (podaci o tome postoje u Općinskom vijeću Travnik, trenutno smještenom u Novoj Bili), iako je Sporazumom između zapovjednika ZP Vitez i 7 K. A. to bilo dogovoreno, potrebno je izvršiti pritisak na GŠ A da se to učini naknadno.

4.4 Činjenica da smo, da bi ušli na teritorij pod nadzorom A bili prisiljeni prihvatiti ponižavajuće uvjete, skidanje oznaka HVO (što nismo prihvatili), već smo prihvatili kompromisno rješenje da se uđe u civilnom odijelu, govori da na tom području ne postoji, niti živi F BiH, što treba jasno staviti do znanja čelništvu A i R BiH.

4.5 Na narednom sastanku izvršiti utjecaj na generala Rasima Delića da stavi pod kontrolu ovu i slične postrojbe, jer smo bili svjedoci nepoštivanja njegove zapovjedi od strane zapovjednika 3 i 7 K. A. i postrojbe "El mudžahidin".

Predmet: Sigurnosno-obavještajna
prosudba, dostavlja,-

1. KARAKTERISTIKE ODNOSA U LINIJI VOĐENJA I ZAPOVJEDANJA ARMIJE NA RELACIJI A.IZETBEGOVIĆ-DELIĆ-MUSLIMOVIĆ- -ALAGIĆ-MAHMULJIN

1.1 Iako je ekipa imala pismenu zapovijed, koju je osobno potpisao general R. Delić gdje točno navodi mjesta Mehurić, Han Bila i Orašac, ona nije ispoštovana jer nije dozvoljen ulazak u Orašac. Znakovito je da general Muslimović to olako prihvata i zapovjeda armijskom dijelu ekipe da se vrati u Sarajevo.

1.2 Po samom dolasku u Travnik, gdje nas je primio pom. Zapovjednika 7K. za moral, puk. Mušenbegović, priopćeno nam je da nema nikakvih smetnji da posjetimo sva navedena mjesta iako je znao da u Orašcu žive mudžahidini sa obiteljima.

1.3 Iako je zapovjed generala Delića bila decidna da naš ulazak realizira Zapovjednik 7 K. sutra je to promjenjeno i prebačeno da ulazak u s.Orašac osigura Zapovjednik 3 K. jer je ta postrojba njemu podređena iako boravi u z/o 7 K.

1.4 Konačnu zapovjed za ulazak u s.Orašac izdao je osobno A.Izetbegović, što govori da general Delić, iako je izdao zapovjed, nema ovlasti nad tom postrojbom, već je ona pod neposrednim zapovjedništvom A. Izetbegovića, koji njome zapovjeda preko 3 Korpusa, što je potvrdio i njen zapovjednik Abu Ajan u razgovoru sa puk. Slavičekom prigodom posjete Orašcu.

1.5 Sve vrijeme našeg boravka, general Alagić, po našoj prosudbi, nas je izbjegavao iz razloga osobne nestabilne pozicije na mjestu Zapovjednika 7 K. na temelju saznanja do kojih smo došli, Vlašićka operacija je za njega posljednja šansa. Iz tog razloga nije nam mogao pružiti potrebitu pomoć u rješavanju problema, iako je on osobno o svemu dobro upoznat.

ZAKLJUČCI:

1. Temeljem iznesenih činjenica može se zaključiti da pored službene linije zapovjedanja postoje i kraće linije zapovjedanja, kao što su:
 - A. Izetbegović - Muslimović - Mahmuljin
 - A. Izetbegović - Mahmuljin
 - A. Izetbegović - Abu Ajan

2. Ključni čovjek na koga se Izetbegović oslanja nije Delić nego Muslimović, tako da je relacija Ganić - Delić u ovom slučaju bila nemoćna.

3. Glede puštanja zatočenih Hrvata sve mogu završiti general Delić i general Alagić, ukoliko to odobri A. Izetbegović. U tu svrhu ističemo primjer razmjene 4 zatvorena Hrvata od strane mudžahedina u s.Orašac koom prilikom, poštujući gore navedenu relaciju, general Alagić zapovjedio Abu Ajanu sljedećim rječima: "Pustićeš ih u ime Allaha, to ti ja zapovjedam jer mene je na ovo mjesto postavio Allah". (o.p. preko A.Izetbegovića).

2. SAZNANJA O ANGAŽIRANJU POJEDINIH PRIPADNIKA ARMIJE U SUKOBU SA HRVATIMA NA TOM PODRUČJU

2.1 Gospodin Sulejman Leko, časnik za vezu 7 K. sa ZS, gosp. Zimić, puk. Solaković su aktivno sa svojim postrojbama učestvovali u sukobima na tom području (Travnik - Guča Gora - Maljine), što su oni osobno izjavili u razgovoru sa nama jer smo ih uspjeli provocirati što navodi na zaključak da odabir ljudi koji su išli sa nama je bio dobro isplaniran, jer poznaju cjelokupnu problematiku na tom području.

2.2 Zapovjednik 330 "lahke" brigade, natkapetan Vezir Jusufspahić sa kojim smo razgovarali u selu Bistričak, gdje je smješteno Zapovjedništvo ove brigade, je također sudjelovao u sukobima i bio ranjen na putu Guča Gora - Travnik.

2.3 Za vezu sa nama u rješavanju problema u z/o 706 "lahke" brigade nam je namjerno dat Načelnik sigurnosti Muhamed Čosić koji nije sa tog područja i nije tu boravio za vrijeme sukoba. Nismo ostvarili kontakt sa Zap. 706 Esadom Sipićem i Načelnikom stožera Čamdžićem koji su sa tog područja i sve vrijeme sukoba su tu boravili i zapovjedali tom brigadom.

2.4 Interesantna osoba je Salko Beba, visoki časnik u 7. K., koji je dao dosta podataka, koji nisu potpuno provjereni, našoj strano o odnosima 7 K. i postrojbe "El mudžahidin". Po njegovim navodima mudžahidini se nalaze, pored mjesta u kojim smo ih registrirali (Orašac, Guča Gora, zaseok Bikuši, "Vatrostalna" u Podbrežju), još u selima Čukli (tu ima par Hrvata) Mehurići (iza džamije 200m glavni kamp), Orahovo i Gluha Bukovica. Njegova je preporuka bila da neulazimo u sela gdje su postrojbe mudžahidina bez Sulejmana Leke jer on navodno može ući gdje god zaželi, jer ćemo kao Kršćani biti pobijeni.

ZAKLJUČCI:

1. Potrebno bi bilo ostvariti kontakt sa Sulejmanom Lekom i Salkom Bebom jer se mogu dobiti dragocjeni podaci za naše potrebe.

2. Iako je armijski dio ekipe ZS uporno tvrdio da im nije jasna zadaća i da su na njeno izvršenje krenuli nepripremljeni osobno smo se uvjerali da su točno znali što ni netrebamo vidjeti s kim ne trebamo kontaktirati, a pokazali su i dobro poznavanje tog terena.

3. KARAKTERISTIČNA PITANJA VEZANA ZA MUDŽAHEDINSKE POSTROJBE

3.1 Iako su se trudili, prilikom ulaska u s.Orašac da djeluju zastrašujuće i da nas zaplaše u suštini se radi o osrednjoj postrojbi iako nam je bilo predočeno da na Vlašiću postižu velike uspjehe.

3.2 Za cijelo vrijeme boravka na tom području nam je prezentiran strah lokalnog pučanstva i pripadnika 706 br., koji je istican u svrhu da se stvori slika o njima kao nadprirodnim osobama. Tako su nam u razgovoru neprekidno isticali u mjestu gdje borave jer nam nitko nemože jamčiti sigurnost. U razgovoru sa puk. Slavičekom, Abu Ajan, na upit ima li živih Hrvata u s. Orašac, odgovorio da njihova vjera u ratu ne dpoušta zarobljavanje protivnika, pa čak ni žena i djece već da ih sve ubijaju. Pri tom su se kleli Allahom, iako je poznato da su pustili 4 Hrvata živa koja su bila zatočena u s. Orašac.

3.3 Među mudžahedinima nema državljana Irana, što je indikativno. Njihov kuvar, vlasnik par hotela u Italiji, odakle je i došao preko Hrvatske sa vozilom na kojem su privremene zagrebačke reg.pločice (ZG-___-UN). Iz saznanja do kojih smo došli svi su članovi međunarodnih humanitarnih udruga, posjeduju takove isprave a neki čak i hrvatske putovnice.

ZAKLJUČCI:

1. Mudžahedinska vojna sprema se veše zasniva na vjerskom fanatizmu, a manje na vojnim vještinama.

2. Pritisak na nas je vršen namjerno pored ostalog i zbog toga, da bi preko nas proširli strah na postrojbe HVO i hrvatskog pučanstva poglavito na Hrvate sa tog područja.

IS,NB/DR

general bojnik
Živko Budimir

DODATAK

Predmet: Redovito dnevno izvješće za dan
21. 04. 1995 godine

Održana je redovita koordinacija ZS pripadnika HVO na kojoj je general Budimir iznio sljedeće:

- U izvješću časnika za vezu iz ZP Mostar, Krešića kaže se da su uhićena dva starija lica (preko 65) godina te da su našu stranu optužili da je ispalila dvije RB granate na ist. dio grada. Navodno je nezvanično od časnika UN saznao da od jedne nisu uopće pronašli nikakav trag dok je druga pala sa istočne strane i iz neposredne blizine tako da nije moguće da su ju ispalile naše postrojbe.

- Da Načelnik GS HVO nije odobrio obilazak Kuta i Hera, koji je planiran u ponedjeljak (HVO dio: bojnik Jukić i gosp. Bošnjak, a armijski dio: gosp. Zimić i ili Bilkić ili Solaković) jer u prethodnom obilasku u Travničkoj općini nije nama dozvoljen obilazak svih mjesta.

- Da se za sljedeće redovito referiranje u GS-u pripremi brigadir Marijan Božić

Još je iznio probleme u svezi neredovitog i neiscrpnog javljanja časnika za vezu sa ZS-om.

Pukovnik Slaviček je rekao da je analizom, a glede dopisa gen.Muslimovića da im nismo na 70% prosvjeda odgovorili, utvrđeno da u periodu od 01.siječnja do 15. travnja od naših 39 prosvjeda upućenih armijskoj strani oni su nama odgovorili na samo 2 (dva).

Na zajedničkoj koordinaciji brigadir Backović je vodio glavnu riječ pa je na naš upit ovako odgovorio:

- Možda su ti ljudi iako stariji od 65 godina švercali zlato, mi neznamo radi čega su oni uhićeni i ispitivani!

Glede aktualne problematike gotovo zapovjedajući je rekao kako se danas moraju usaglasiti pčanovi obilaska i da se sve postrojbe o tome obavijeste.

U svezi iskaznica ZS koje nisu vratili naši pripadnici kazao je da će pričekati izvjesno vrijeme a nakon toga dao Bilkiću zadaću da izradi novi prijedlog te da se stare povuku.

ZA ROTU

Imam još par stvari sa kojima će te upoznati Jukić a to ukoliko uspije da ti svrati jer ide na teren.

Druga ekipa koja ide u Tuzlu još nije određena a sa naše strane ide gen. Budimir i Z. Marincl. U armijskoj je sigurno brigadir Backović a drugi je možda Solaković ako ne ide u prvoj.

**PREDMET: IZVJEŠĆE SA OBILASKA TRAVNIČKE OPĆINE
POD NADZOROM ARMIJE**

Tijekom noći su dostavljena dva izvješća od kojih je prvo koje se odnosi na samo izvršenje zadaće dostavljeno Predsjedniku Predsjedničkog vijeća, MO n/r min. Vlado Šoljić i N GS HVO.

Drugo u kome je sigurnosno obavještajna prosudba dostavljeno je samo N GS HVO. Radi delikatnosti zadaće dostavljamo vam oba u cijelosti.

1. Temeljem zapovjedi klasa: 8/95-01/01 Ur.br:1000-01/01-95/41 od 09.04.1995 godine ekipa ZS VF BiH u vremenu od 09.04.1995 do 18.04.1995 godine je obišla područje u z/o 3 i 7 Korpusa Armije (sela Mehurić, Orašac, Han Bila, Maljine sa zaseocima Bikuši i Postinje, Orahovo i Bistričak) u svrhu provjere utemeljenosti i informacije da se na tim lokalitetima nalazi zatočena skupina Hrvata iz travničke i bugojanske općine, koji rade na poslovima izgradnje vodovoda i islamskih vjerskih objekata. Ekipa ZS VF BiH je bila u sastavu:

1. Pripadnici HVO-a u ZS VF BiH
 - pukovnik Ivan Slaviček, vođa dijela ekipe pripadnika HVO
 - gospodin Nino Bilić, član ekipe
2. Pripadnici Armije u ZS VF BiH
 - gospodin Sabrija Zimić, vođa dijela ekipe pripadnika A
 - pukovnik Adnan Solaković, član ekipe

Na izvršenje zadaće ekipa ZS VF BiH je krenula temeljem zapovjedi: pripadnici HVO, general Živka Budimira, a pripadnici Armije, armijskog generala Rasima Delića. Ekipi su se priključili u ZP Vitez, časnik za vezu sa 7 K. A. bojnik Pero Jurišić i u 7 K. A. časnika za vezu sa ZP Vitez gospodina Sulejmana Leku.

Mi smo u realiziranju zadaće uljučili i gospodina Tomu Raića iz Općinskog vijeća Travnik koji prikuplj i vodi brigu o nestalima sa područja ovo općine i gospodina Berislava Pušića predsjednika komisije za razmjenu na razini HR HB.

Ekipi je prema zapovjedi generala Delića trebao biti omogućen ulazak i provjera informacija u selima Mehurići, Orašac i Han Bila.

2. Problemi u izvršenju zadaće

2.1 Iako je armijska strana u ZS VF imala zapovjed generala Delića za izvršenje zadaće gdje je bilo regulirano i nesmetano kretanje pri dolasku na punkt u Hrasnici oko 12.00 sati (ispod planine Igman) zaustavljeni smo i priopćeno nam je da nemožemo nastaviti kretanje do 17.00 sati jer je zatvoreno kretanje za sva vozila poradi proslave 1.K.A. (međutim armijska vozila su se kretala nesmetano). Dozvolu za prelazak smo dobili oko 13.30 sati i to tek nakon našeg povratka i odlaska u zapovjedništvo 104.br. u Sokolović Koloniji.

2.2 Zabrana ulaska u selo Orašac, gdje ja kamp mudžahedina (tu oni žive sa svojim ženama), u ponedjeljak 10.04.1995. da bi na kraju bili pušteni u selu u petak 14.04.1995. i to ne ekipa već puk. Ivan Slavniček od strane HVO i puk Adnan Solaković, od

strane Armije. Obzirom da puk. Ivan Slavniček nije prihvatio uvjet vođe mudžahedina da se sa odore skine oznaka HVO, prema zapovjedi general bojnika Živka Budimira nađeno je kompromisno rješenje pa je ušao u selo u civilnoj odori, a predstavnik Armije, puk. Adnan Solaković, u vojnoj odori. Zapovjdnništva 3 i 7 Korpusa su time dobili na vremenu, te su uklonili tragove koji bi nas odveli prema živim Hrvatima (sigurno ih ima). Međutim nisu mogli ukloniti tragove i tijela pobijenih Hrvata koji su zakopani u s. Maljine, zaseok Bikuše, mjesto zvano Vranjača, s. Gornja Bukovica i Orašac. Mi smo to vrijeme iskoristili za prikupljanje što više informacija koje bi nam pomogle da uspješno realiziramo zadaću. Temeljem tih informacija, tražili smo odobrenje da, pored navedena tri sela uđemo još i u selo Orahovo, Maljine sa zaseocima Bikuši i Postinje, G. Bukovica, Bistričak i Podbrežje (objekti Vatrostalne). Odobren nam je ulazak u s. Orahovo, Maljine sa zaseocima i Bistričak, dok u Podbrežje (gdje se nalazi vojarna mudžahidina) i s. Gornja Bukovica, ulazak nam nije odobren.

2.3 Osim u s. Mehurići i Han Bila gdje smo ušli prvi dan, u ponedjeljak i gdje smo obavili razgovor sa predstavnicima CZ, te došli do određenih dragocjenih saznanja, u ostalim selima nam je onemogućen takav kontakt i razgovor, jer je armijska strana shvatila da ćemo doći do potrebitih informacija te je predstavnik CZ otišao u Travnik za vrijeme našeg dolaska ili pak nešto slično. Posebno je bila smješna scena u s. Maljine. Naime mi smo namjerno dali pogrešno ime čovjeka koga tražimo da s njim razgovaramo. Kazano nam je da je on umro prije sedam dana. Onda smo dali prava imena ljudi, ali smo rekli da po mogućnosti budu živi, jer i onaj prvi čovjek kojeg smo tražili da razgovaramo nije umro već nam je rečeno da je to bila njihova zabuna.

2.4 Poslije obilaska Han Bile i Mehurića, informirani smo od vođe ekipe armijske strane u ZS VF BiH da im je usmeno zapovjedbno od generala Muslimovića, da se u tijeku utorka, 11.04.1995., vrate u Sarajevo i da se dalje izvršenje zadaće prekida. O tome smo odmah obavijestili general bojnika Živka Budimira, koji je preko kabineta gen. Delića osigurao nastavak izvršenja zadaće, počev od 12.04. pa na dalje.

3. Saznanja do kojih smo došli prilikom obilaska

3.1 U ponedjeljak, 10.04.1995 godine u razgovoru sa gosp. Vehbijom Čelamom, članom Stožera CZ MZ Mehurić i predsjednikom CZ Gosp. Nijazom Čelenkom smo saznali da su svi uhićeni Hrvati iz okolnih sela Maljine, Postinje i Pušelje, dovedeni u OŠ u Mehuriću. Postoji spisak svih uhićenih i pobijenih Hrvata u toj MZ, ali su nam rekli da nam ga ne mogu dati, niti dozvoliti uvid u njega. Dogovoreno je da taj spisak osiguraju časnici za vezu ZP Vitez i 7 K. Na pitanje o sudbini pojedinaca, čija imena ima gosp. Tomo Raić, saznali smo da ju u toj OŠ bio zatočen Ljupko, Bariše, Pušelja, teško ranjen u lijevu stranu grudi, koji je kasnije navodno prebačen na liječenje u Zenicu.

3.2 U zaseoku Bikuše (mjesto zvano Vranjača) vidjeli smo veću humku za koju cijenimo da je masovna grobnica, veličine 6x2 m, kao i zatrpanu rupu promjera 2,5 m na kojoj je položeno cvijeće od strane rodbine u nedjelju, 09.04.1995 godine.

3.3 U selu Orašac, pored vjerskog objekta mudžahidina na udaljenosti od 20 m bili su vidljivi tragovi groba, a na još dva do tri mjesta zamijećeni su iskopi zemlje, što može navesti na zaključak da je i natim mjestima netko pokopan.

3.4 Obzirom da se sve to dogodilo u z/o 306 brigade sada 706 "lahke" brigade, sve informacije o nestalim i ubijenim Hrvatima sa tog područja može dati bivši i sadašnji zapovjednik te brigade Esed Sipić i tadašnji zapovjednik bataljona te brigade, a sada načelnik stožera brigade, Čamdžić kao i Ferid Tarakčija, nekadašnji zapovjednik postrojbe u selu Maljine, a sada uposlen u Općini Travnik.

3.5 O sudbini nestalih Bugojanaca nismo uspjeli ništa doznati, a naša je pretpostavka da će se prilikom razmjene tijela poginulih naići i na trag i to ne samo na mjestima gdje smo otkrili grobove već i u selu Gornja Bukovica u zapaljenoj štali gdje nam pristup nije dozvoljen. Eventualno bi moglo biti živih Hrvata Bugojanaca u objektima "Vatrostalne", selo Podbrežje, gdje nam, također nije bio dozvoljen pristup. Postoji mogućnost da se preživjeli Bugojanci koriste za manualne poslove, kako u predjelu Orašca tako i na Vlašiću za potrebe te mudžahidinske postrojbe.

3.6 U razgovoru sa zapovjednikom postrojbe "El mudžahidin" Abu Ajamom, došli smo do spoznaje da je zapovjed za naš ulazak u s.Orašac izdao osobno Alija Izetbegović, što navodi na zaključak da on zapovjeda tim postrojbama neposredno preko zapovjednika 3 i 7 K.A.

4. Prijedlozi mjera

4.1 Žurno na razini N GS HVO i zapovjednika GŠ A osigurati zapovjed za razmjenu svih tijela poginulih na tom području. Zadaću bi realizirala Komisija za razmjenu na razini HR HB, preko Zapovjedništva ZP Vitez i 3 i 7 K. A.

4.2 Izvršiti pritisak na Zapovjednika GŠ A i Dopredsjednika Federacije gosp. Ganića da se žurno izvrši izmještanje mudžahidina iz hrvatskih sela i kuća (poglavito iz hrvatskog sela Orašac) iz kuća u Gučoj Gori, zaseok Bikuše.

4.3 Pošto je za vrijeme Cvjetne nedjelje, 09. travnja 1995 god. nije dozvoljen obilazak groblja koja su devastirana, (podaci o tome postoje u Općinskom vijeću Travnik, trenutno smještenom u Novoj Bili), iako je Sporazumom između zapovjednika ZP Vitez i 7 K. A. to bilo dogovoreno, potrebno je izvršiti pritisak na GŠ A da se to učini naknadno.

4.4 Činjenica da smo, da bi ušli na teritorij pod nadzorom A bili prisiljeni prihvatiti ponižavajuće uvjete, skidanje oznaka HVO (što nismo prihvatili), već smo prihvatili kompromisno rješenje da se uđe u civilnom odijelu, govori da na tom području ne postoji, niti živi F BiH, što treba jasno staviti do znanja čelništvu A i R BiH.

4.5 Na narednom sastanku izvršiti utjecaj na generala Rasima Delića da stavi pod kontrolu ovu i slične postrojbe, jer smo bili svjedoci nepoštivanja njegove zapovjedi od strane zapovjednika 3 i 7 K. A. i postrojbe "Ell mudžahidin".

Predmet: Sigurnosno-obavještajna
prosudba, dostavlja,-

1. KARAKTERISTIKE ODNOSA U LINIJI VOĐENJA I ZAPOVJEDANJA ARMIJE NA RELACIJI A.IZETBEGOVIĆ-DELIĆ-MUSLIMOVIĆ- -ALAGIĆ-MAHMULJIN

1.1 Iako je ekipa imala pismenu zapovijed, koju je osobno potpisao general R. Delić gdje točno navodi mjesta Mehurić, Han Bila i Orašac, ona nije ispoštovana jer nije dozvoljen ulazak u Orašac. Znakovito je da general Muslimović to olako prihvata i zapovjeda armijskom dijelu ekipe da se vrati u Sarajevo.

1.2 Po samom dolasku u Travnik, gdje nas je primio pom. Zapovjednika 7K. za moral, puk. Mušenbegović, priopćeno nam je da nema nikakvih smetnji da posjetimo sva navedena mjesta iako je znao da u Orašcu žive mudžahidini sa obiteljima.

1.3 Iako je zapovjed generala Delića bila decidna da naš ulazak realizira Zapovjednik 7 K. sutra je to promjenjeno i prebačeno da ulazak u s.Orašac osigura Zapovjednik 3 K. jer je ta postrojba njemu podređena iako boravi u z/o 7 K.

1.4 Konačnu zapovjed za ulazak u s.Orašac izdao je osobno A.Izetbegović, što govori da general Delić, iako je izdao zapovjed, nema ovlasti nad tom postrojbom, već je ona pod neposrednim zapovjedništvom A. Izetbegovića, koji njome zapovjeda preko 3 Korpusa, što je potvrdio i njen zapovjednik Abu Ajan u razgovoru sa puk. Slavičekom prigodom posjete Orašcu.

1.5 Sve vrijeme našeg boravka, general Alagić, po našoj prosudbi, nas je izbjegavao iz razloga osobne nestabilne pozicije na mjestu Zapovjednika 7 K. na temelju saznanja do kojih smo došli, Vlašićka operacija je za njega posljednja šansa. Iz tog razloga nije nam mogao pružiti potrebitu pomoć u rješavanju problema, iako je on osobno o svemu dobro upoznat.

ZAKLJUČCI:

1. Temeljem iznesenih činjenica može se zaključiti da pored službene linije zapovjedanja postoje i kraće linije zapovjedanja, kao što su:

- A. Izetbegović - Muslimović - Mahmuljin
- A. Izetbegović - Mahmuljin
- A. Izetbegović - Abu Ajan

2. Ključni čovjek na koga se Izetbegović oslanja nije Delić nego Muslimović, tako da je relacija Ganić - Delić u ovom slučaju bila nemoćna.

3. Glede puštanja zatočenih Hrvata sve mogu završiti general Delić i general Alagić, ukoliko to odobri A. Izetbegović. U tu svrhu ističemo primjer razmjene 4 zatvorena Hrvata od strane mudžahedina u s.Orašac koom prilikom, poštujući gore navedenu relaciju, general Alagić zapovjedio Abu Ajanu sljedećim rječima: "Pustićeš ih u ime Allaha, to ti ja zapovjedam jer mene je na ovo mjesto postavio Allah". (o.p. preko A.Izetbegovića).

2. SAZNANJA O ANGAŽIRANJU POJEDINIH PRIPADNIKA ARMIIJE U SUKOBU SA HRVATIMA NA TOM PODRUČJU

2.1 Gospodin Sulejman Leko, časnik za vezu 7 K. sa ZS, gosp. Zimić, puk. Solaković su aktivno sa svojim postrojbama učestvovali u sukobima na tom području (Travnik - Guča Gora -

- Maljine), što su oni osobno izjavili u razgovoru sa nama jer smo ih uspjeli provocirati što navodi na zaključak da odabir ljudi koji su išli sa nama je bio dobro isplaniran, jer poznaju cjelokupnu problematiku na tom području.

2.2 Zapovjednik 330 "lahke" brigade, natkapetan Vezir Jusufspahić sa kojim smo razgovarali u selu Bistričak, gdje je smješteno Zapovjedništvo ove brigade, je također sudjelovao u sukobima i bio ranjen na putu Guča Gora - Travnik.

2.3 Za vezu sa nama u rješavanju problema u z/o 706 "lahke" brigade nam je namjerno dat Načelnik sigurnosti Muhamed Čosić koji nije sa tog područja i nije tu boravio za vrijeme sukoba.

Nismo ostvarili kontakt sa Zap. 706 Esadom Sipićem i Načelnikom stožera Čamdžićem koji su sa tog područja i sve vrijeme sukoba su tu boravili i zapovjedali tom brigadom.

2.4 Interesantna osoba je Salko Beba, visoki časnik u 7. K., koji je dao dosta podataka, koji nisu potpuno provjereni, našoj strano o odnosima 7 K. i postrojbe "El mudžahidin".

Po njegovim navodima mudžahidini se nalaze, pored mjesta u kojim smo ih registrirali (Orašac, Guča Gora, zaseok Bikuši, "Vatrostalna" u Podbrežju), još u selima Čukli (tu ima par Hrvata) Mehurići (iza džamije 200m glavni kamp), Orahovo i Gluha Bukovica. Njegova je preporuka bila da neulazimo u sela gdje su postrojbe mudžahidina bez Sulejmana Leke jer on navodno može ući gdje god zaželi, jer ćemo kao Kršćani biti pobijeni.

ZAKLJUČCI:

1. Potrebno bi bilo ostvariti kontakt sa Sulejmanom Lekom i Salkom Bebom jer se mogu dobiti dragocjeni podaci za naše potrebe.

2. Iako je armijski dio ekipe ZS uporno tvrdio da im nije jasna zadaća i da su na njeno izvršenje krenuli nepripremljeni osobno smo se uvjerali da su točno znali što ni netrebamo vidjeti s kim ne trebamo kontaktirati, a pokazali su i dobro poznavanje tog terena.

3. KARAKTERISTIČNA PITANJA VEZANA ZA MUDŽAHEDINSKE POSTROJBE

3.1 Iako su se trudili, prilikom ulaska u s.Orašac da djeluju zastrašujuće i da nas zaplaše u suštini se radi o osrednjoj postrojbi iako nam je bilo predočeno da na Vlašiću postižu velike uspjehe.

3.2 Za cijelo vrijeme boravka na tom području nam je prezentiran strah lokalnog pučanstva i pripadnika 706 br., koji je istican u svrhu da se stvori slika o njima kao nadprirodnim osobama. Tako su nam u razgovoru neprekidno isticali u mjestu gdje borave jer nam nitko nemože jamčiti sigurnost. U razgovoru sa puk. Slavičekom, Abu Ajan, na upit ima li živih Hrvata u s. Orašac, odgovorio da njihova vjera u ratu ne dopušta zarobljavanje protivnika, pa čak ni žena i djece već da ih sve ubijaju. Pri tom su se kleli Allahom, iako je poznato da su pustili 4 Hrvata živa koja su bila zatočena u s. Orašac.

3.3 Među mudžahedinima nema državljana Irana, što je indikativno. Njihov kuvar, vlasnik par hotela u Italiji, odakle je i došao preko Hrvatske sa vozilom na kojem su privremene zagrebačke reg.pločice (ZG-___-UN). Iz saznanja do kojih smo došli svi su članovi međunarodnih humanitarnih udruga, posjeduju takove isprave a neki čak i hrvatske putovnice.

ZAKLJUČCI:

1. Mudžahedinska vojna sprema se veše zasniva na vjerskom fanatizmu, a manje na vojnim vještinama.

2. Pritisak na nas je vršen namjerno pored ostalog i zbog toga, da bi preko nas proširili strah na postrojbe HVO i hrvatskog pučanstva poglavito na Hrvate sa tog područja.

IS,NB/DR

general bojnik
Živko Budimir

DODATAK